

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Затверджую

Голова Приймальної комісії
Ректор

Михайло
ЗГУРОВСЬКИЙ

25.04.2024р
дата

ПРОГРАМА
додаткового вступного випробування

для вступу на освітньо-наукову програму підготовки доктора філософії
«Соціологія»

за спеціальністю 054 Соціологія

Програму ухвалено:

Науково-методичною комісією за спеціальністю
054 Соціологія

Протокол № 1 від «15» «04» 2024 р.

Голова НМК

6

Павло ФЕДОРЧЕНКО-КУТУЄВ

Зміст

1. Загальні відомості.....	3
2. Питання, що виносяться на додаткове випробування.....	4
3. Навчально-методичні матеріали.....	6
4. Рейтингова система оцінювання.....	8
5. Приклад тестових завдань	9

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Вступний іспит на навчання для здобуття наукового ступеня доктор філософії спеціальності 054 «Соціологія» проводиться для тих вступників, які мають ступень магістра*.

Освітня програма «Соціологія» відповідає місії та стратегії КПІ ім. Ігоря Сікорського, за якою стратегічним пріоритетом університету є фундаменталізація підготовки фахівців. Особливості освітньої програми враховані шляхом обрання змісту програми вступного іспиту.

Програма складена з урахуванням питань, які вивчаються в межах дисциплін: «Соціологія», «Історія соціології», «Методологія та методи соціологічних досліджень», «Кількісні методи соціологічного дослідження», «Якісні методи соціологічного дослідження», «Сучасні соціологічні теорії». Мета випробування: виявлення рівня володіння здобувачем сучасними теоріями, методологією та методами соціологічних досліджень.

Завдання вступного додаткового випробування складається з 50 тестових питань. Вступне випробування зі спеціальності проводиться у тестовій формі. Тривалість відповідей на тести – 2 академічні години.

У наступному розділі програми наведені питання, які стосуються виконання тестових завдань вступних випробувань.

Інформація про правила прийому на навчання та вимоги до вступників освітньої програми «Соціологія» наведено в розділі «Вступ до аспірантури» на веб-сторінці аспірантури та докторантури КПІ ім. Ігоря Сікорського за посиланням <https://aspirantura.kpi.ua/>

*Відповідно доп.2 Розділу XV закону Про вищу освіту вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста прирівнюється до вищої освіти ступеня магістра

II. ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБОВУВАННЯ

1. Історичні та соціально-філософські передумови виникнення соціології.
2. Об'єкт і предмет соціології. Рівні соціологічного знання.
3. Функції соціології та її місце в сучасній системі соціального та гуманітарного знання.
4. Суспільство як соціальна система, його характерні риси та особливості.
5. Специфіка вивчення особистості в соціології. Індивід, індивідуальність, особистість.
6. Соціалізація індивіда: сутність, форми та етапи.
7. Гендерні аспекти стратифікації: тенденції в сучасних суспільствах, методи дослідження.
8. Культурні нерівності: поняття, основні структурні компоненти явища.
9. Сутність і фактори статусної неконсистентності (Г. Ленскі).
10. Особливості класової теорії К.Маркса у поясненні генезису соціально-економічних нерівностей.
11. Концепція статусних груп і класів М. Вебера: методологічний підхід, концептуальні поняття і чинники соціального класу.
12. Концепція стратифікаційних моделей та соціальної мобільності П.Сорокіна, її розвиток в сучасній соціології.
13. Поняття соціальної групи в соціології; номінальні та реальні групи.
14. Поняття правлячої еліти, механізми формування та відтворення правлячої еліти в сучасних суспільствах.
15. Демографічні групи: поняття, структурні та поведінкові характеристики, тенденції демографічної динаміки в сучасних суспільствах.
16. Соціальна стратифікація: поняття та його співвідношення з поняттями соціальної диференціації, нерівності, мобільності.
17. Поняття та типи соціальної мобільності.
18. Методи вивчення соціальної мобільності в соціології.
19. Соціальний інститут: основні підходи до визначення. Функції соціальних інститутів.
20. Ролі та соціальна взаємодія. Рольове напруження та рольовий конфлікт.
21. Поняття соціальної дії, її структура, характеристики та типологія (М.Вебер).
22. Поняття соціальної організації, її ключові характеристики. Класифікації соціальних організацій.
23. Соціологічна трактовка культури. Структурні елементи культури. Види культури.
24. Девіантна поведінка. Види і форми девіантної поведінки.
25. Соціальна сутність, функції та історичні типи сім'ї.
26. Основні тенденції та проблеми сучасних родинно-шлюбних відносин.
27. Соціальна група, її сутність і принципи пізнання. Типологія соціальних груп.
28. Метод опитування, його різновиди, переваги та недоліки.
29. Анкета як дослідницький інструмент: структура, дизайн, типи питань.
30. Аналіз документів: поняття, види, особливості застосування.
31. Контент-аналіз: суть, методика проведення, аналіз даних.
32. Традиційний метод аналізу документів.
33. Метод спостереження та його основні види.
34. Соціологічний експеримент, його різновиди, принципи організації та проведення, евристичні можливості метода.
35. Поняття, види та етапи конкретного соціологічного дослідження.
36. Соціометричний метод аналізу соціальної групи: його сутність і мета.
37. Вибірковий метод: сутність, переваги та недоліки.
38. Вибірка, основні типи вибірок.

39. Якісні методи в соціології: цілі та сфери застосування, класифікація якісних методів.
40. Фокус-група та методика її проведення.
41. Глибинне інтерв'ю, методика проведення, пізнавальні можливості, методичні вимоги до організації та проведення.
42. О. Конт як основоположник позитивістської соціології.
43. Соціологічні ідеї Г. Спенсера.
44. Соціологія Е. Дюркгайма: методологічні принципи та теорія.
45. Соціологічна концепція М. Вебера.
46. Соціологічні ідеї К. Маркса.
47. Релігія як соціальний інститут: її структура, типи, форми релігійних організацій.
48. Релігія та релігійність в сучасному світі: основні тенденції розвитку.
49. Концепція соціального конфлікту. Функції соціальних конфліктів і їх класифікація. Види і форми протікання соціальних конфліктів у сучасній Україні.
50. Механізми соціального конфлікту та його стадії. Способи розв'язання конфліктних ситуацій.
51. Вимірювання соціальних характеристик.
52. Кореляційний та регресійний аналіз: сутність, напрямки використання в соціальних дослідженнях.
53. Методи порівняння рядів розподілів.
54. Перевірка статистичних гіпотез. Параметричні та непараметричні тести.
55. Кластерний та факторний аналіз: призначення, напрямки використання в соціологічних дослідженнях.

III. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

1. Бабенко С.С. Соціокультурний механізм динаміки соціальних нерівностей: обґрунтування концепції // Методологія, теорія і практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: збірник наукових праць. Харків: Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, 2008. С. 46-50.
2. Буткалюк В. Нерівність за умов економічної глобалізації: емпіричний соціологічний вимір // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2020. № 1. С. 66-85.
3. Гіденс Е. Соціологія / пер. з англ. В.Шовкун, А.Олійник. Київ : Основи, 1999. 726 с.
4. Головаха Є., Горбачик А. Тенденції соціальних змін в Україні та Європі: за результатами "Європейського соціального дослідження" 2005–2007– 2009-2011. К.: Інститут соціології НАН України, 2012. 119 с.
5. Єнін М., Коржов Г. Мережева комунікація: ризики та перспективи (на основі соціологічних опитувань громадської думки в країнах Євросоюзу) // Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Політологія. Соціологія. Право : зб. наук. праць. – Київ; Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. №1 (49). С. 22–29.
6. Історія соціології (у 2-х кн.) [Електронний ресурс]: навчальний посібник / О.А. Рахманов, С. С. Бульбенюк, Ю.М. Манелюк. К.: КНЕУ, 2017.
7. Коваліско Н. В. Стратифікаційні порядки суспільства: концептуальні уявлення та досвід вивчення / Н. В. Коваліско.– К.: Інститут соціології НАН України, 2008. 240 с.
8. Кон Мелвін Л. Професійна структура і відчуження // Соціальні структури і особистість: Дослідження Мелвіна Л. Кона і його співпрацівників / Пер.з англ.. Київ: Києво-Могилянська Академія, 2007. С. 94-108.
9. Кутуєв П.В. Концепції розвитку та модернізації в соціологічному дискурсі: еволюція дослідницьких програм. К.: Сталь, 2005. 500 с.

https://drive.google.com/file/d/0B_AwM9I0LK_yV0JtYWdoMlo4aTc4NlZjZGtYaTl3WXVVT0gw/edit

10. Кутуєв П. В. Трансформації модерну: інституції, ідеї, ідеології : монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика». 2016.

11. Кутуєв П.В., Єнін М.Н., Зихович Дж., Куровська Г.В. Соціологічна наукова діяльність та стратегії вибору дослідницької теми у фокусі теоретичних рефлексій // Вісник Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”. Політологія. Соціологія. Право : зб. наук. праць. – Київ; Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. №3 (47). С. 6 – 19.

12. Нариси новітньої історії України, 1991–2021; зб. ст. / ред. М. Мінаков, Г. Касьянов та М. Роджанські. Київ : Laugus, 2021. 344 с.

13. Паніотто В.І., Максименко В.С., Харченко Н.М. Статистичний аналіз соціологічних даних. К.: КМ Академія, 2004. 270 с.

14. Погорілий О.І. Соціологічна думка ХХ ст. : Посібник. Київ, 1996. 224 с.

15. Райт Е. Засади неомарксистського класового аналізу // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2019. №1. С. 9 – 31.

16. Сальнікова С. Вибірка у соціологічному дослідженні: підручник. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 252 с.

17. Симончук О. Динаміка соціально-класової структури у пострадянській Україні // Українське суспільство. Двадцять років незалежності. Соціологічний моніторинг. Т. 1. Аналітичні матеріали / За ред. В. Ворони, М. Шульги. — К. : Інститут соціології НАН України, 2011. С. 68–83.

18. Симончук О.В. Середній клас у соціальній структурі українського суспільства // Структурні виміри сучасного суспільства: Навчальний посібник / За ред. С. Макеєва. К.: Інститут соціології НАН України, 2006. С. 209–243.

19. Соціокультурні ідентичності та практики / Під ред. А. Ручки. – К.: Інститут соціології НАН України, 2002. 315 с.

20. Соціологія: Підручник / Н. П. Осипова, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін.; За ред. Н. П. Осипової. К.: Юрінком Інтер, 2003. 336 с.

21. Соціологія модерну та модернізації [Електронний ресурс] : підручник для студ. спеціальності 054 «Соціологія», спеціалізації «Врегулювання конфліктів та медіація» / П. В. Кутуєв, А. В. Багінський, О. І. Василець, М. Н. Єнін, О. М. Казьмірова, Т. В. Коломієць, Г. О. Коржов, Д. В. Макаренко, І. В. Мацко-Демиденко, І. В. Піголенко, О. П. Северинчик, О. Л. Якубін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3333 кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 355 с.

22. Соціологія громадської думки та мас-медіа: Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для бакалаврів за спеціальністю 054 «Соціологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Єнін М.Н., Северинчик О.П. Електронні текстові дані. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 81 с.

23. Соціологія: Навч. посібник / ред. С. Макеєв. Київ : Знання, 2005. 455 с.

24. Черниш Н. Соціологія: Курс лекцій. Львів : Кальварія, 2004. 544 с.

25. Brown Bruce (Bruce L.) Multivariate analysis for the biobehavioral and social sciences / Bruce L. Brown, Suzanne B. Hendrix, Dawson W. Hedges, Timothy B. Smith. John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey, 2012.

26. Yuliya Yurchenko, Pavlo Kutuev, Maksym Yenin, Hennadii Korzhov. Class Divisions and Social Inequality in Independent Ukraine // Mykhailo Minakov, Georgiy Kasianov, Matthew Rojansky (eds.). From «The Ukraine to Ukraine. A Contemporary History, 1991-2021». Ibidem-Verlag, Stuttgart 2021. 386 p.

27. Druckman D. Doing research: Methods of inquiry for conflict analysis. Sage, 2005.

28. Kline R. Principles and Practice of Structural Equation Modeling / Rex B. Kline. N.-Y. : The Gilford Press., 2010. 427 p.

29. Neuman W. Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches. 7th Edition, Pearson, 2007.

30. Yenin M. Higher education in Ukraine: current problems and probable social consequences of its reforming in the context of neoliberal transformation // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2016. №1. С. 117–126.

IV. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

На додатковому вступному випробуванні до аспірантури за спеціальністю 054 Соціологія вступник складає іспит у вигляді тестування.

Оцінювання відповіді вступника здійснюється за системою ECTS за 100-бальною шкалою. За кожне правильно виконано тестове завдання нараховується 2 бали. Максимальна загальна оцінка вступника $E_{ЗАГ}$:

$$E_{ЗАГ} = 50 \cdot 2 = 100 \text{ (балів)}.$$

Залежно від загальної суми отриманих балів вступнику, згідно з критеріями ECTS, виставляється оцінка:

Сума набраних балів	Оцінка
95...100	Зараховано
85...94	
75...84	
65...74	
60...64	
Менше 60	Не зараховано

Сума балів за відповіді на екзамені переводиться до 200- бальної шкали згідно з таблицею:

Таблиця відповідності оцінок рейтингової системи оцінювання (PCO, 60...100) балам 200-бальної шкали (100...200)

Оцінка PCO	Бали 100...200	Оцінка PCO	Бали 100...200	Оцінка PCO	Бали 100...200	Оцінка PCO	Бали 100...200
60	100,0	70	125,0	80	150,0	90	175,0
61	102,5	71	127,5	81	152,5	91	177,5
62	105,0	72	130,0	82	155,0	92	180,0
63	107,5	73	132,5	83	157,5	93	182,5
64	110,0	74	135,0	84	160,0	94	185,0
65	112,5	75	137,5	85	162,5	95	187,5
66	115,0	76	140,0	86	165,0	96	190,0
67	117,5	77	142,5	87	167,5	97	192,5
68	120,0	78	145,0	88	170,0	98	195,0
69	122,5	79	147,5	89	172,5	99	197,5
						100	200,0

ПРИКЛАД ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

(повне найменування вищого навчального закладу)

Освітній ступінь *доктор філософії*

Спеціальність *054 Соціологія*

(назва)

Навчальна дисципліна *Додаткове вступне випробування*

Стратифікація, згідно функціоналістської теорії, необхідна для того, щоб:

- 1) бідні виконували необхідні для суспільства, але непрестижні функції;
- 2) сприяти соціальній солідарності за рахунок перерозподілу суспільного багатства від багатих до бідних;
- 3) стимулювати найбільш здібних виконувати найважливіші та найскладніші обов'язки.

Затверджено

Гарант освітньої програми _____ Павло ФЕДОРЧЕНКО-КУТУЄВ

Київ 2024

РОЗРОБНИКИ:

Федорченко-Кутусь Павло Володимирович, д. соц. н., проф., завідувач кафедри соціології

Панченко Любов Феліксівна, д. пед. н., проф., професор кафедри соціології

Єнін Максим Наїмович, к. соц. н., доц., доцент кафедри соціології

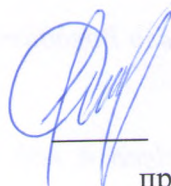
Коломієць Тетяна Володимирівна, к. філос. н., доц., доцентка кафедри соціології

Коржов Геннадій Олександрович, к. соц. н., доц., доцент кафедри соціології

Пиголєнко Ігор Вікторович, к. філос. н., доцент кафедри соціології

Програму рекомендовано:

Вченою радою факультету соціології та права
Голова вченої ради

Олена АКІМОВА

протокол №

9

від «19» «04» 2024 р.